

VALTIONEUVOSTON ASETUS MERILAIN 1 LUVUN 1 JA 1 A §:N SOVELTAMISESTA ANNETUN VALTIONEUVOSTON ASETUKSEN MUUTTAMISESTA

PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Valtioneuvoston asetusta merilain 1 luvun 1 ja 1 a §:n soveltamisesta (907/2016) ehdotetaan muutettavaksi vastaamaan merilakiin (674/1994) ehdotettavia bareboat-rahtaukseen liittyviä muutoksia. Asetuksen nimikettä ehdotetaan muutettavaksi. Lisäksi asetukseen ehdotetaan lisättäväksi uusi 7 a §, jossa säädettäisiin vaatimuksista, jotka liittyvät bareboat-rahtausta koskevaan hakemukseen.

PERUSTELUT

1 Nykytilan arviointi

Merilakiin ehdotetaan tehtäväksi muutoksia, joilla mahdollistettaisiin ns. bareboat-rahtaus, eli ulkomaisessa alusrekisterissä olevan Suomeen ilman miehistöä rahdatun ulkomaisen aluksen hyväksyminen määrääjäksi suomalaiseksi ja aluksen rekisteröinti liikenneasioiden rekisteriin tai Ahvenanmaan valtionviraston ylläpitämään alusrekisteriin ilman, että se poistetaan toisen valtion alusrekisteristä vastaavaksi ajaksi. Alus olisi tällöin omistuksen osalta merkitty toisen valtion alusrekisteriin ja käytön osalta Suomen rekisteriin. Suomessa järjestelystä käytetään myös nimitystä kaksoisrekisteröinti. Aluksen bareboat-rahtaaja varustaa ja miehittää aluksen omaan lukuunsa sekä huolehtii aluksen käyttökustannuksista. Koska bareboat-rahtaaja vastaa sekä aluksen kaupallisesta, että merenkulullisesta johtamisesta, oikeudellisessa mielessä tämä on aluksen laivanisäntä.

Merilain 1 luvun 1 ja 1 a §:n soveltamisesta annetussa valtioneuvoston asetuksessa säädetään vaatimuksista, jotka koskevat aluksen kansallisuuteen ja suomalaisessa omistuksessa olevan aluksen merkitsemiseen toisen valtion alusrekisteriin liittyviä menettelyitä. Merilakiin ehdotettavaksi tehtävät bareboat-rahtausta koskevat muutokset edellyttävät vastaavien menettelylistien säännösten lisäämistä asetustasolle.

2 Esityksen vaikutukset

Ehdotetulla muutoksella säädettäisiin hakemuksen ja sen liitteiden vaatimuksista, kun haetaan merilain 1 luvun 1 b §:n nojalla aluksen hyväksymistä suomalaiseksi. Asetusmuutos helpottaisi Liikenne- ja viestintäviraston sekä bareboat-rahtausta suunnittelevien toiminnanharjoittajien toimintaa, sillä se toisi selkeästi esiin hakemusta ja sen liitteitä koskevat vaatimukset. Asetusmuutos olisi merilakiin ehdotettavia muutoksia tukeva, eikä sillä arvioida olevan itsenäisiä taloudellisia tai muita vaikutuksia.

3 Asian valmistelu

Esitystä on valmisteltu virkatyönä yhteistyössä Liikenne- ja viestintäviraston kanssa. Asetusluonnos perustelumuiotioineen oli lausuntokierroksella 11.11.2020–9.12.2020. Lausuntoja pyydettiin Ahvenanmaan maakuntahallitukselta, Ahvenanmaan valtionvirastolta, oikeusminis-

teriöltä, sosiaali- ja terveysministeriöltä, työ- ja elinkeinoministeriöltä, valtiovarainministeriöltä, huoltovarmuuskeskukselta, liikenne- ja viestintävirastolta, Elinkeinoelämän keskusliitto ry:ltä, Keskuskauppakamarilta, Metsäteollisuus ry:ltä, Satamaoperaattorit ry:ltä, Suomen Huollinta- ja Logistiikkaliitto ry:ltä, Suomen Konepäälystöliitto ry:ltä, Suomen Laivameklariliitto ry:ltä, Suomen Laivapäälystöliitto ry:ltä, Suomen Matkustajalaivayhdistys ry:ltä, Suomen Merimies-Unioni SMU ry:ltä, Suomen Satamaliitto ry:ltä, Suomen Varustamot ry:ltä ja Suomen Yrittäjiltä, minkä lisäksi esitys oli vapaasti kommentoitavana Lausuntopalvelu.fi -portaalissa.

Lausuntoja saatiin ... Lausunnon antoivat ...

Asetus on tarkoitus tarkastaa oikeusministeriön laintarkastuksessa.

4 Asetuksen sisältö

Valtioneuvoston asetus merilain 1 luvun 1 ja 1 a §:n soveltamisesta.

Asetuksen *nimikettä* ehdotetaan muutettavaksi. Uusi nimike olisi *valtioneuvoston asetus merilain 1 luvun soveltamisesta*.

7 a §. Asetukseen ehdotetaan lisättäväksi uusi 7 a §, jossa säädettäisiin hakemuksen ja sen liitteiden vaatimuksista, kun haetaan merilain 1 luvun 1 b §:n nojalla aluksen hyväksymistä suomalaiseksi.

Pykälän *1 momentissa* säädettäisiin, että hakijana voisi olla aluksen bareboat-rahtaaja. Osa merilain mukaisista aluksen hyväksymisestä suomalaiseksi koskevista edellytyksistä koskee bareboat-rahtajaa, joten on luontevaa, että luvan hakija olisi bareboat-rahtaaja. Lupahakemus olisi tehtävä kirjallisena ja aluksen rahtaajan tai hänen edustajansa olisi se allekirjoitettava. Edustajalla tulisi olla asianmukainen valtuutus tai muu toimivalta, kuten esimerkiksi nimenkirjoitusoikeus, toimia rahtaajan nimissä ja tehdä rahtaajaa sitovia oikeustoimia.

Pykälän *2 momentissa* säädettäisiin niistä asiakirjoista, jotka hakemukseen olisi liitettävä.

Hakemukseen olisi pykälän 2 momentin 1 kohdan mukaan liitettävä kopio aluksen bareboat-rahtaussopimuksesta. Tällä varmistettaisiin, että aluksesta on tehty bareboat-rahtaussopimus ja voitaisiin varmistua sopimuksen osapuolista ja sopimuksen pituudesta sekä muista mahdollisista sopimusehdoista. Sopimuksen pituus vaikuttaisi myönnettävän luvan keston, joka ei voisi olla pidempi kuin rahtaussopimuksen kesto.

Pykälän 2 momentin 2 kohdan mukaan hakijan olisi toimitettava selvitys siitä, että aluksen bareboat-rahtaaja täyttää merilain 1 luvun 1 b §:n 1 momentin edellytykset. Selvitys voisi olla vapaamuotoinen ja siinä tulisi osoittaa yksityiskohtaisin perusteluin, että bareboat-rahtaaja täyttää mainitun merilain pykälän mukaiset edellytykset aluksen hyväksymiseksi suomalaiseksi. Jos aluksen bareboat-rahtaaja ei ole Suomen kansalainen tai suomalainen oikeushenkilö, voitaisiin vaatia bareboat-rahtaajan kaupparekisteriote ja yhtiöjärjestys tai vastaavat asiakirjat bareboat-rahtaajan rekisterivaltiosta. Aluksen tekninen ja kaupallinen johtaminen ja operointi sekä miehistön hallinnoiminen olisi selvitettävä ja osoitettava tarvittavin liittein.

Pykälän 2 momentin 3 kohdan mukaan hakijan olisi toimitettava rahtaajan kirjallinen sitoumus siitä, että tämä vastaa kaikista niistä velvoitteista, jotka johtuvat siitä, että alus siirtyy määräajaksi Suomen lipun alle. Tällä varmistettaisiin, että rahtaaja on sitoutunut vastaamaan velvoitteista. Hakemuksen liitteeksi riittäisi vapaamuotoinen kirjallinen sitoumus.

Pykälän 2 momentin 4 kohdan mukaan hakijan olisi toimitettava selvitys aluksen omistajasta. Selvitys voisi olla esimerkiksi kopio rekisteriotteesta aluksen omistusoikeusrekisteristä tai muu omistusoikeusrekisteriviranomaisen antama todistus, josta aluksen omistaja käy ilmi.

Pykälän 2 momentin 5 kohdan mukaan hakijan olisi toimitettava aluksen omistajan, jokaisen kiinnityksen haltijan ja pantinhaltijan kirjallinen suostumus aluksen merkitsemiseen Suomen rekisteriin. Kaikkien rekisteriotteella tai rasiustodistuksella tai vastaavalla asiakirjalla näkyvien kiinnitysten ja panttien osalta tulisi olla suostumus niiden haltijoilta.

Pykälän 2 momentin 6 kohdan mukaan hakijan olisi toimitettava omistusoikeusrekisteriä pitävän viranomaisen antama todistus tai muu virallinen selvitys siitä, että alus voi käyttää Suomen lippua sinä aikana, kun se on merkitty liikenneasioiden rekisteriin tai Ahvenanmaan valtionviraston ylläpitämään alusrekisteriin. Asiakirjasta tulisi käydä ilmi sen myöntänyt viranomainen ja tieto siitä kuinka pitkäksi aikaa alus voidaan Suomeen rekisteröidä, aluksen yksilölliset tiedot sekä selvitys siitä, että sen valtion lainsäädäntö, jossa omistusoikeusrekisteriä pidetään, ei aseta esteitä aluksen merkitsemiselle.

Pykälän 2 momentin 7 kohdan mukaan hakijan olisi toimitettava enintään 14 päivää vanha ote aluksen omistusoikeusrekisteristä. Ote ei voisi olla tätä vanhempi, jotta voitaisiin varmistua tiedon ajantasaisuudesta.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin 2 momentissa edellytetyistä asiakirjoista täydentävästä selvityksestä. Lähtökohtaisesti hakijan olisi perusteltava kaikki hakemuksessa esitetyt asiat ja näytettävä ne toteen tarvittavin asiakirjoin. Tilanteessa, jossa hakemuksessa esitetyt asiat eivät kävisi ilmi asetuksen 7 a §:n 2 momentissa erikseen mainituista asiakirjoista, Liikenne- ja viestintävirasto voisi pyytää 3 momentin mukaan toimitettavaksi muita käsittelyn kannalta tarpeelliseksi katsomiaan asiakirjoja. Tällaisia asiakirjoja voisivat olla esimerkiksi yhtiöjärjestykseen tai omistusrakenteeseen liittyvät asiakirjat sekä yrityksen rekisteröintivaltion kaupparekisteriote, josta selviää yrityksen edustus- ja nimenkirjoitusoikeutettu luonnollinen henkilö, sekä 2 momentin 3 kohtaan liittyvät asiakirjat koskien rahtaajan vastuulla olevia velvoitteita. Lisäksi tällaisia asiakirjoja voisivat olla esimerkiksi oikeaksi todistettu käännös 2 momentissa tarkoitetuista asiakirjoista, jos ne on tehty muulla kuin suomen, ruotsin tai englannin kielellä. Lisäksi joissakin tilanteissa voi olla tarpeen pyytää 2 momentissa tarkoitettujen asiakirjakopioiden lisäksi alkuperäinen asiakirja tai asianmukaisesti oikeaksi todistettu kopio.

5 Lainkohdat

Merilaki (674/1994):

1 luvun 1 §:n 8 mom., ehdotettava 1 luvun 1 b §:n 6 mom.

6 Voimaantulo

Asetus on tarkoitettu tulemaan voimaan päivänä kuuta 20 .